No. 1205 Zaterdag 2 Februari 1907. 24ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao 1 Februari.

De Schoolquaestie.

Zooals wij verleden week beloofden, zullen wij thans mededeelen en in 't kort bespreken het Voorloopig Verslag van den Kolonialen Raad over de voorgestelde wijziging van het neutraliteitsprincipe der nieuwe Onderwijswet.

„Het afdeelingsonderzoek van deze Ontwerp-verordening heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Vrij algemeen werd de indiening van dit Ontwerp betreurd.

De omstandigheden waaronder die indiening plaats grijpt, in verband met den inhoud van de Memorie van Toelichting stelden, meende men, in een te scherp licht dat den Raad hier het alternatief wordt gesteld terug te komen van Zijn nog zeer onlangs genomen beslissing of de door Hem goedgekeurde Onderwijs-verordening te zien vernietigen. Dit alternatief nu had, volgens vele leden, den Raad wel mogen worden bespaard. Vooral daar het hier niet geldt een punt van ondergeschikt belang, maar, integendeel, een van zeer principieelen aard.

Eenige leden konden dan ook—geheel afgescheiden van hunne meening omtrent de voorgestelde wijziging— geen aanleiding vinden om vooralsnog hun steun aan het onderhavig ontwerp toe te zeggen.

Ook werd nog door een lid de meening geopperd, dat wijziging van eene niet afgekondigde verordening in strijd is met het Reglement op het Beleid der Regeering.

Andere leden echter konden de aangevoerde formeele bedenkingen niet deelen en verklaarden zich bereid hunne medewerking — wat den vorm betreft — aan het Ontwerp te verleenen.

Ook met opzicht tot de voorgestelde wijziging waren de meeningen verdeeld.

Eenige leden verklaarden niet te kunnen inzien, dat de vrijheid van het bijzonder onderwijs door het bij amendement in de onderwijs-verordening neergelegde beginsel wordt bedreigd. Alles hangt hier af van de opvatting van de daarop betrekking hebbende wetsbepaling. Zij konden volkomen instemmen met die, welke den Gouverneur blijkens de Memorie van Toelichting er toe geleid heeft de onderwijs-verordening vast te stellen. Ook zij wenschten er nadrukkelijk op te wijzen, dat hetzelfde beginsel sedert 1884 — om niet van vroeger te spreken — in de Kolonie gehuldigd wordt. En toch, merkten zij aan, heeft steeds het onderwijs op de Roomsch Katholieke bijzondere scholen een confessioneel karakter gehad, zonder dat daaraan ooit door andersdenkenden aanstoot is genomen. Men veronderstelde, dat het toch ook wel aan het Bestuur bekend zal zijn, dat in den loop der jaren kinderen van Protestanten, van Israëlieten, van Vrijmetselaars op die scholen onderwijs hebben genoten, speciaal op de scholen der Eerw. Zusters. Is er ooit in ernst over geklaagd, dat dat onderwijs in strijd was met den EERBIED verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden? En mag nu, na de lessen van eene zoo veeljarige praktijk, verklaard worden, dat de grondslag van het bijzonder onderwijs altijd in strijd is geweest met de wet? Of is niet veeleer de conclusie gerechtvaardigd dat dat onderwijs, hoewel confessioneel, toch gegeven wordt en gegeven kan worden op eene wijze, die den eerbied verschuldigd aan anderer gevoelens niet krenkt. Den leden hier aan het woord wilde het althans voorkomen, dat deze conclusie niet alleen door de letter der wet toegelaten, maar in het licht der ondervinding de meest logische is.

De voorgestelde wijziging stuitte dan ook bij menig lid op geen andere bedenking, dan dat daarvoor de eenige rem zou worden prijsgegeven die zou kunnen en zou moeten worden aangelegd, wanneer felle sectarissen van onbeperkte vrijheid zouden wenschen gebruik te maken om tweedracht en godsdiensthaat onder de bevolking te zaaien. Hiertegen, meenden zij, dient, vooral in eene kleine maatschappij, met alle kracht gewaakt.

Verscheidene andere leden gaven te kennen geen bezwaar te hebben tegen de voorgestelde wijziging.

Door enkele hunner werd aangevoerd, dat de vrijheid van het bijzonder onderwijs bij de wet zelve dient te zijn gewaarborgd en geenszins afhankelijk behoort te worden gesteld van eene al of niet royale opvatting en milde toepassing van een artikel. Werd de onderwijs-verordening onveranderd in werking gebracht, het bijzonder onderwijs zou, meenden zij, altijd aan het gevaar blootstaan van zijn confessioneel karakter als in strijd met de wet beschouwd te zien. Deze enkele leden gaven dan ook hun dankbaarheid te kennen, dat de Hooge Regeering zich niet heeft kunnen vereenigen met het bij amendement in de verordening neergelegde beginsel."

Naschrift van de Redactie.

Wij zijn den leden van den Kolonialen Raad dankbaar voor de uitdrukkelijke verklaring, dat het hier gaat niet „over een punt van ondergeschikt belang, maar, integendeel, een van zeer principieelen aard."

Men weet toch wel, dat over de geheele wereld bijzondere scholen werden opgericht, omdat de Geloovigen nooit of nimmer genoegen kunnen nemen met neutraal onderwijs. Jaarlijks worden bijv. door andersdenkenden, zoowel als Katholieken, millioenen en millioenen geofferd om deze scholen in stand te houden en tot bloei te brengen. De Katholieke Ouders willen ook op Curaçao vrij zijn om hun kinderen op te voeden volgens eigen katholieke beginselen. De school, als hulpmiddel bij deze opvoeding, moet dus blijven ingericht overeenkomstig deze beginselen en niet in strijd daarmede.

Neutraal onderwijs is beginselloos. Het voedt de jeugd op in onverschilligheid voor de hoogste belangen: de godsdienstige. „Het voert de jeugd op den wanhopigen weg van twijfelzucht, van dwaling en ongeloof, en legt in het hart de kiem van alle bederf" zegt Paus Leo XIII in zijn Rondzendbrief *Nobilissima.*

Nooit of nimmer kunnen de Katholieken genoegen nemen met neutraal onderwijs.

Moest nu een wet, welke hoofdzakelijk voor de katholieke scholen ontworpen werd, in zulk een zeer principieel punt lijnrecht ingaan tegen de geloovige overtuiging der Katholieken, en het voortbestaan der katholieke scholen volstrekt onmogelijk maken?

De Gouverneur had reeds vroeger het neutraliteitsprincipe geschrapt uit het oorspronkelijk ontwerp. Maar hoe het kwam, dat later toch het amendement LANSBERG, een amendement zeer principieel in strijd met het geheel ontwerp, toch weer werd overgenomen door het Bestuur, bij monde van zijn Gemachtigde, verklaren wij niet te begrijpen. Het Onderwijsontwerp zou daardoor immers geheel en al onaannemelijk worden voor de Katholieken?

Men is geneigd te gelooven, dat tijdens de openbare behandeling van het ontwerp nog niet voldoende gevoeld werd, dat de eisch van neutraal onderwijs op katholieke scholen een eisch was

Feuilleton.

EEN KARAKTER.

Is er nog nieuws van ochtend?

„Neen, kapitein, niets."

„Niets! dat is al zeer weinig. Is de post reeds aangekomen?"

„Ja, kapitein, ik heb de brieven juist ontvangen; ik heb ze op uw bureau gelegd."

„Goed, dan ga ik eens zien."

En kapitein van Heemstede, een lange, forsche man, met grijze knevel, en oogen, die frisch en levendig rondzien, gaat zijn kamer binnen. De twee vensters geven uitzicht op de straat, onwillekeurig kijkt de kapitein eens naar buiten, en als hij bemerkt, dat het nog altijd regent zooals gisteren, bromt hij:

„Hé, wat een hondenweer!'

Hij heeft dan ook geen lust om langer den regen te zien, den modder en de parapluies, maar zet zich aanstonds aan zijn schrijftafel. De nieuwsbladen en brieven vormen een aardig stapeltje. De kapitein beziet de adressen en heeft daarmede den inhoud meestal reeds begrepen.

„Wat een vreemde letters, wat een schrift! van wien zou *dat* episteltje komen!" Hij bekijkt nog eens aandachtig de bevingerde, kleine envelloppe. „Ik zou zeggen: het is het schrift van sergeant-majoor Witte, wat duivel heeft die mij nu weer te vertellen!"

Ieder, die nieuwsgierig is naar den inhoud van een brief, zou het best doen met dadelijk den omslag te verscheuren; en toch wachten wij meestal een poos, en bezien eerst dien omslag van alle kanten, alsof daarop te lezen stond, wat daarbinnen geschreven is. Zoo ook de kapitein, maar eindelijk heeft hij dan toch den brief geopend, en leest aandachtig.

Hm! wat begint de kapitein zwart te kijken. Daar slaat hij met zijn vuist op de tafel en bromt: „Wel, heb ik ooit!"

„Dat begrijp ik niet...... Het is onmogelijk......Die Witte...... en dan nu zoo iets."

Nogmaals neemt hij den brief, en leest nogmaals, langzaam, woord voor woord:

Kapitein,

Ik ben een verfoeilijk, of misschien meer een ongelukkig schepsel!...... Voor de fout, die ik beging, is geen pardon. Mijn arme moeder is ziek en heeft geen geld; om haar heb ik de soldij voor mijne compagnie in mijn kas gestort! Ik zou het geld tijdig teruggeven; het is mij niet mogelijk. Morgen zal alles bekend, mijn oneer openbaar worden. Ik vlucht naar België. Verafschuw en beklaag uwen onwaardigen sergeant-majoor.

Witte.

Klamme zweetdruppelen stonden op het voorhoofd van den kapitein na deze tweede lezing. Somber stonden zijn oogen; zijn lippen trilden zenuwachtig en in hortende afgebroken zinnen mompelde hij:

„Schande......Begrijp het niet...... Bah ......Witte, anders een flinke kerel......Te medelijdend.......Wat daaraan te doen? Niets......En toch,...... toch...... dat is een idée...... te beproeven...... In Godsnaam!"

De kapitein stond op, om zijn plan ten uitvoer te brengen. Zonder iemand over den brief iets te zeggen, liet hij dadelijk een verlofpas opmaken voor acht-en-veertig uur op naam van sergeant-majoor Witte. Daarna ging hij naar het station. Door voorzichtige, maar nauwkeurige ondervraging vernam hij van de beambten, dat Witte op dien morgen vertrokken was met den bommeltrein, die niet verder ging dan R. Nu raadpleegde de kapitein zijn spoorweggids. Als Witte inderdaad naar België wilde, dan kon hij uit R. met den sneltrein vertrekken om kwart over twaalf, niet eerder. Kon hij zelf vóór dien tijd Witte te R. nog bereiken? Ja, mits hij aanstonds vertrok. De kapitein nam een kaartje en wachtte den trein, die spoedig aankwam.

Bij aankomst te R., daar stond werkelijk Witte op het perron, bleek en zenuwachtig, in burgerkleeding, en een valies in de hand houdend. Haastig opent de officier het portier, springt uit de coupé en gaat naar den vluchteling. Witte wordt nog bleeker, nu hij zijn chef ziet, keert zich om en tracht zich te verwijderen. Maar de ijzeren greep van den kapitein klemt reeds om zijn arm, en van Heemstede neemt zijn

„niet van ondergeschikt belang, maar integendeel, een van zeer principieelen aard", waaraan onmogelijk zou kunnen voldaan worden, omdat het met de wet zelf in tegenspraak komt en dus ten eenenmale onbestaanbaar is.

De Leden hadden op punten van ondergeschikt belang werkelijk veel verbeterd in het Ontwerp van den Gouverneur. Al bevredigde het ontwerp den Katholieken nog lang niet, zoo waren zij bereid zich ten slotte er bij neder te leggen en het aanneemlijk te verklaren. Er waren,—dankbaar erkennen zij het,—zeer veel concessies gedaan, en openlijk werd door den Raad verklaard, dat de nieuwe wet slechts een voorloopig karakter zou dragen. Om een einde te maken aan den onverkwikkelijken strijd, en omdat 't Bestuur der Katholieke Scholen reeds vijf jaar wachtte op de zoo broodnoodige verhooging van het subsidie, zou men tijdelijk den nieuwen toestand volgens het Ontwerp aanvaarden.

Het geheele gebouw, met zooveel moeite opgetrokken, werd echter weder met één slag vernietigd, omdat men de fundamenten wegrukte, waarop alles rustte.

Een katholieke school is een school, waar het onderricht gegeven wordt overeenkomstig de katholieke beginselen. Moet dat onderricht *neutraal* worden, dan is het geen *katholieke* school meer, dan kunnen de katholieke religeuzen, de Zusters en fraters, niet langer het onderwijs geven, dan behoeft het Katholieke Vicariaat deze scholen niet langer te bekostigen.

Door het neutraliteitsprincipe in de wet op te nemen, heeft men in principe het voortbestaan der katholieke scholen onmogelijk gemaakt. Maar dan had ook het geheele ontwerp wel in de portefeuille kunnen blijven, daar hoofdzakelijk de katholieke scholen door de nieuwe wet geregeld moesten worden. De heeren Leden van den Raad hebben zelf door aanneming van het amendement LANSBERG het beginsel van *vernietiging* gelegd in een wet, waaraan jaren lang gewerkt was en welke zij zelven met zeer veel moeite aannemelijk hadden gemaakt. Dat zij een wet, waaraan jaren lang gearbeid is, niet gaarne vernietigd zien, is zeer begrijpelijk. Maar daartoe bestaat geen ander middel dan de wet uitvoerbaar te maken en het neutraliteits–principe daaruit te lichten.

Het was een fout van Raad en Bestuur een wet te willen maken om de scholen voor het katholieke volk te regelen en te steunen, en te gelijkertijd alle katholiek onderwijs te dooden. Andersdenkenden mogen voor hun kinderen, volgens hun beginselen, neutrale scholen verlangen, maar moeten dan ook aan het katholieke volk zijn katholieke scholen niet ontnemen.

Zij hadden zich niet door hun persoonlijk inzicht moeten laten leiden, maar door de belangen van het algemeen, van het volk, waarvoor die wet gemaakt moest worden.

De Leden, die vóór het amendement stemden, mogen een royale opvatting hebben van het neutraliteitsprincipe, op zich zelve is en blijft het beginsel sterk anti-katholiek en voor minder loyale en scherpe uitlegging zeer vatbaar. Nimmer kan het door Katholieken worden aanvaard.

Het spijt ons, dat nog eenige leden niet kunnen inzien, dat de vrijheid van het bijzonder onderwijs door het neutraliteitsprincipe bedreigd wordt, terwijl deze leden toch zelf verklaren: ALLES hangt hier af van de *opvatting* van de daarop betrekking hebbende wetsbepaling."

Welnu de algemeene opvatting van het neutraliteitsprincipe zal wel wezen, dat daardoor alle bijzonder onderwijs toch minstens *kan* verboden worden. De vrijheid van het bijz. onderwijs hangt dus af van de persoonlijke meening van een Gouverneur, Inspecteur, Schoolcommissie, etc. Mag men nu, waar het geheele onderwijs bij de wet geregeld wordt, een punt niet van ondergeschikt belang, maar integendeel van een zeer principieelen aard, laten afhangen van persoonlijke opvatting, en juist dat gewichtigste punt NIET *regelen bij de wet?*

Maar veronderstel, dat niemand zoo ver zal gaan om krachtens dit artikel het Bijz. Onderwijs te *verbieden*, en de vrijheid daaraan te ontnemen, men kan toch de uitoefening van die vrijheid, welke men aan het Bijz. Onderwijs wel wil laten, zeer bemoeilijken en den toestand ondragelijk maken. Dat dit tot dusverre niet geschiedde, danken wij zeker deels aan een milde, royale opvatting van de Wet van 1884, deels aan de praktisch gebleken onmogelijkheid, om, evenals zooveel andere artikelen, ook de neutraliteitsbepaling te urgeeren. Het katholiek onderwijs heeft echter recht beschermd te worden door de wet, een wettelijken waarborg te bezitten, dat die vrijheid nimmer verkort kan worden.

Openlijk erkennen deze leden, dat het Katholieke Onderwijs steeds een confessioneel karakter droeg, maar immer gegeven werd met EERBIED verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden, die deze scholen bezochten.

De Katholieken hebben dus reeds jaren lang getoond, dat zij met hun katholiek onderwijs niet bedoelen een onderwijs waardoor tweedracht en godsdiensthaat gezaaid wordt onder de bevolking. Zulk een onderwijs wordt ook door ons verfoeid en verafschuwd en zou daarenboven geheel en al in strijd zijn met de katholieke beginselen.

Hoe kan daarom de voorgestelde redelijke wijziging van het Ontwerp stuiten bij menig lid op *geen andere* bedenking, dan dat daardoor de eenige rem zou worden prijsgegeven, die zou kunnen en zou moeten worden aangelegd, wanneer *felle sectarissen van onbeperkte vrijheid* ZOUDEN WENSCHEN GEBRUIK TE MAKEN?

Wil men nu bij een wet zelfs alle mogelijkheden in de toekomst gaan voorzien, en de werkelijkheid te gelijkertijd uit het oog verliezen en schaden?

Dat men zich tevreden stelle den tegenwoordigen toestand te regelen bij de wet. Felle sectarissen worden er op het oogenblik niet bij het onderwijs gevonden, en mochten die hier of daar later eens opduiken, dan zal het strafwetboek wel eenige artikelen rijk zijn, waardoor dat godsdiensthaat– en tweedracht–zaaien van dien enkeling voor goed onmogelijk kan worden gemaakt, zonder dat de groote meerderheid der Bijz. Scholen, de Roomsch Katholieke, daarom verstoken behoeven te blijven van haar goed recht, waarvan zij altijd een eerlijk gebruik hebben gemaakt.

Mag men nu alleen uit vrees voor een nog niet bestaande mogelijkheid, waarvoor het verleden der katholieke scholen niet den minsten grond aanbiedt, den katholieken de vrijheid benemen om in eigen scholen katholiek onderwijs te blijven geven, waaraan andersdenkende leerlingen nooit eenigen aanstoot hebben genomen?

Wij hopen, „dat menig lid" deze ongegronde bedenking op zijde zal schuiven en den katholieken toestaan voort te gaan met het geven van katholiek onderwijs, beschermd en gewaarborgd door de wet.

Een oprecht woord, ten slotte, van eerbiedigen dank aan de Hooge Regeering in Nederland. Niet tevergeefs hebben de Katholieken van Curaçao verwacht, dat hun daar recht zou geschieden en zij een krachtige bescherming zouden vinden bij de wet om hun kinderen op te voeden volgens de redelijke beginselen van hun heiligste overtuiging.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Havennieuws.

— Ll. Vrijdag is de kustwachter "20 de Julio" en den dag daarna, des morgens, de kruiser "Cartagena," beide behoorende tot de Colombiaansche oorlogsmarine, de eerste van Aruba en de tweede van Rio Hacha, onze haven binnengevallen.

In het Schottegat ten anker gekomen, wisselde de kruiser de gebruikelijke saluutschoten met het Waterfort. Met dezen oorlogsbodem, onder bevel van den kolonel DANIEL ANGULO, zijn alhier aangekomen o. a. de heeren RUFINO GUTIERREZ, fiscale gedelegeerde der regeering van Colombia in de Departamenten der Atlantische Kust en administrateur generaal van de inkomsten der republiek, generaal MANUEL IGUARÀN, intendent van La Goajira, en generaal JUAN C. RAMIREZ, visiteur-fiscaal der tollen van het departement "Atlántico."

Genoemde heeren, vergezeld door den heer dr. R. CUERVO MARQUEZ, consul-generaal van Colombia op Trinidad en Curaçao, maakten ll. Maandagmorgen hunne opwachting bij den heer Gouverneur, die later,

---

sergeant-majoor mede naar den uitgang, terwijl hij hem toevoegt:

„Zeg, zijt ge gek geworden!...... Het is een fraai zaakje, hoor!...... Gelukkig, dat ik nog bijtijds hier ben!"

„Kapitein vergiffenis...... kapitein, kapitein!" stotterde de ander, niet in staat, méér te zeggen.

„Jawel," antwoordt van Heemstede op zijn ietwat ruwen en gebiedenden toon. „Vergeven heb ik je. Toen ik je brief ontving heb ik maar aan één ding gedacht: op tijd moest ik je inhalen, om je te beletten, zulk een dwaasheid uit te voeren. Wat! Om die paar gulden laat gij, een flink en dapper soldaat, je geheel eervol verleden in den steek. Excuus had ge niet verdiend. En toch, alloh...... ik wil van de zaak niet meer hooren. Hier hebt ge een verlofpas voor acht en veertig uren, waardoor je vertrek gerechtvaardigd is. Ge keert naar het corps terug. Al het overige neem ik op mij."

Verbaasd over zooveel goedheid, maar toch wel wetend, dat zijn chef een man is van een rond en eerlijk karakter, die meende wat hij zeide, stamelde Witte, geheel bedremmeld:

„Neen, neen, kapitein...... ik heb het niet verdiend...... Uw goedheid pijnigt mij...... ik heb gestolen voor mijn moeder...... Niemand zal het weten; maar gij zelf dan? Uw achting heb ik verloren, uw vertrouwen; alles! Neen, ik moet vluchten of anders......"

„Wat drommel," riep van Heemstede, „ge hebt een harden kop! „Wat! Je niet meer vertrouwen? Daar, pak aan."

Van Heemstede had een zwart lederen portefeuille uit zijn overjas gehaald en reikte die den segeant toe.

Neem daar uit, wat ge noodig hebt, om het tekort in de kas aan te zuiveren; ik krijg het terug, zoodra ge het missen kunt. Mijne portefeuille krijg ik morgen wel van je. Vandag blijf ik hier, morgen kunt ge mij vinden op mijn bureau."

Witte wist niet wat hij hoorde; hij bleef een oogenblik staan met de portefeuille in hand. Maar de kapitein maakte Witte's jas los, nam hem de portefeuille uit de hand en liet die in den binnenzak glijden. Daarna gaf hij hem de hand, toonde hem het loket, en zeide;

„Koop een biljet en ga naar huis. Vertrouw op mij, maar beloof mij eerlijk, die zoo iets nooit meer."

En van Heemstede verwijderde zich.

* * *

Nauwelijks zat kapitein van Heemstede den volgenden morgen op zijn bureau, toen er aan de deur werd geklopt,

„Binnen!" riep hij.

De sergeant-majoor Witte trad binnen. Geheel verlegen begon hij:

„Kapitein, ik kom...... ik kom......

„Het is goed, onderbrak hem van Heemstede, ik weet waarvoor gij komt......Ik wil niet, dat er nog langer over die affaire wordt gesproken, de zaak is uit,"

Na een oogenblik ging hij voort, sprekend als een chef tegen zijn mindere. „Sergeant-majoor Witte, uit de laatste rapporten blijkt, dat uwe Superieuren tevreden over u zijn en achting voor u hebben. Gij zult hun vertrouwen u waardig maken, niet waar?

„Maar, kapitein......"

„Nu geen maar; gij zult het u waardig maken en geen zwakheden of domheden meer begaan?"

„Neen kapitein, gij kunt daar gerust op zijn."

„Dat ben ik.. Ik weet zeker, dat gij in het vervolg een toonbeeld wezen zult. Mijne bescherming en mijn steun hebt gij. Wie weet, of ge over een jaar niet de uniform draagt van adjudant. Adieu!

Hij nam de portefeuille aan, die Witte hem toereikte, en met een vriendelijk gebaar beduidde hij den sergeantmajoor, dat hij kon vertrekken.

* * *

Er is ongeveer een jaar voorbijgegaan. Het is in de maand Maart. Zwaar hangt de grijze doffe nevel over de stad. Alles ziet somber en vochtig; alles is koud en naar.

Een lijkstatie gaat de poort der stad uit. Langzaam en stil gaat de stoet voort naar het kerkhof. Het is een militaire begrafenis: kapitein van Heemstede wordt naar het graf gedragen.

De eenvoudige doodkist wordt neergelaten onder het gerommel der omfloerste trommels; met een doffen slag vallen eenige scheppen aarde op de kist! Ziet, daar treedt uit de rijen der officieren, die hunnen wapenbroeder naar zijne laatste rustplaats hebben begeleid, een man vooruit. Goudgalon glinstert in zijn prachtige uniform, goudborduursel omringt zijn officierspet; het is de generaal.

Met gloed en overtuiging spreekt hij. Hij schildert het leven van kapitein van Heemstede. Het was een leven vol zelfopoffering, vol vaderlandsliefde en plichtsbesef. Hij prijst de rechtschapenheid, billijkheid en goedhartigheid van den overledene. Met bewogen stem eindigt hij en zegt zijn vriend vaarwel tot na dit leven.

Nu komt er wederom beweging in den stoet, die op het kerkhof staat. Maar daar plaatst zich de adjudant Witte bij het geopende graf. Hij begint te spreken en allen luisteren aandachtig door nieuwsgierigheid.

„Mijne Heeren, de generaal heeft ons gezegd, wat hij denkt van kapitein Heemstede. Laat ik u nog een enkele daad uit het leven van den kapitein mededeelen, hoeveel moeite mij dit ook koste; een heerlijke daad, geheel onbekend tot dusverre."

Ongekunsteld zonder iets te verzwijgen, verhaalt nu Witte, wat wij hierboven hebben medegedeeld. Ernstig en bewogen gaat hij voort.

Die schuldige sergeant-majoor was ik. Ik gevoel mij gelukkig, mijn eigene eer te verkleinen om aan de nagedachtenis van kapitein van Heemstede, al de achting, al den eerbied, al de waardeering te kunnen geven, die hem toekomt.

Rust zacht, kapitein. Eén is er zeker, die u nimmer zal vergeten.

Witte keert naar zijn plaats terug, terwijl hij de tranen in zijn oogen met moeite tegenhoudt.

Getroffen door dat voortreffelijk, mannelijk bewijs van dankbaarheid, treedt de generaal op Witte toe, geeft hem de hand en zegt, ten aanhoore van alle officieren en soldaten:

„Witte, het was een zware overtreding, maar gij hebt die hersteld. Adjudant, gij zijt een held, evenzeer als uw overledene kapitein!"

St. Bavo.

begeleid door ZHEG.'s militairen adjudant, het bezoek beantwoordde aan boord van den kruiser, waar hem de voorgeschreven eerbewijzen gebracht werden. Bij het gebruiken van den eerewijn bracht onze Land voogd in 't Engelsch een heildronk op de vriensсhappelijke betrekkingen van Colombia met Nederland uit, welke een zeer goeden indruk op voormelde hooggeplaatste Colombianen gemaakt heeft.

[Een uur na de publieke audiëntie werd de heer RUFINO GUTIERREZ, begeleid door den Heer LEON B. WEBER JR., door den Heer Gouverneur in afzonderlijke audientie ontvangen. Z. H. E. G. beantwoordde het bezoek dezer Heeren in het Hotel Americano. *Red. Amigoe.*]

Dinsdagavond gaf onze Landvoogd een gala-diner ter eere van bovengenoemde heeren.

Naar wij vernemen, zijn onze geachte Colombiaansche gasten hoogst voldaan over de ontvangst, die hun, vooral van officieele zijde, ten deel is gevallen.

De Vrijmoedige.

Donderdagmiddag is de kruiser weer uit onze haven vertrokken. Onze militaire kapel speelde het Colombiaansche volkslied.

***

Gedurende de eerste maand van het nieuwe jaar hebben wij de verschillende havens eens opgeteekend vanwaar schepen tot ons kwamen, tot onze niet geringe verrassing tellen wij niet minder dan 25 havens. Wij tellen alleen de hoofdstations, de tusschenplaatsen zullen wij met kleinere letter afdrukken:

Aruba, Bonaire, St. Tomas *en Bovenwindsche eilanden*, Maracaibo, New-York *via la Guaira*, New-York *via Port-au-Prince Aux Cayes en Jacmel*, New-York via San Juan de Puerto-Rico, Amsterdam *via Paramaribo, Demerara, Trinidad Carupano, La Guaira en Puerto Cabello*, Hamburg via *St. Tomas, La Guaira en Pto. Cabello*; Liverpool *via Barbados, Trinidad, La Guaira en Pto. Cabello*, Genua via *Marseille, Tenerife, Trinidad, La Guaira, en Pto. Cabello*. Baltimore, New-Port, Cuba, Sto Domingo, Porto Columbia, Rio Hacha La Vela de Coro, Barahona, Colon, Jamaica, Jacksonville, Arecibo, La Guaira via Pto. Cabello, Guantá.

***

Van 16—31 Dec. liepen onze haven binnen:

Stoombooten	18
Goeletten	21
Bijlanders	18
Brik	1
Totaal	58 schepen,

die met de 38 gedurende de eerste helft van Januari binnengeloopen een totaal vormen van 96 schepen.

***

H. M. *Kortenaer* is Woensdag naar St. Thomas vertrokken, ook zullen de Bovenwindsche eilanden worden aangedaan.

De oorlogsbodem kan niet voor 15 Februari terug verwacht worden.

***

Woensdag 30 Januari ll. is een ijzeren schip de „Atlantic", 11 December van Brazilië vertrokken naar Aruba om phosphaat in te nemen, gestrand op *Groot Davelaar*, een zeer vlak laag, eilandje dichtbij Orchilla gelegen. De Kapitein en 10 matrozen, zijn dienzelfden avond 10 uur in een boot geland op Bonaire en den volgenden dag met de *Orchilla* naar Curaçao vertrokken, waar zij gisteren zijn aangekomen.

***

Van wel ingelichte zijde vernemen wij, dat dezer dagen uit Amsterdam een telegram is ontvangen waarin werd medegedeeld, dat de K. W. I. M. een vervoercontract gesloten heeft met de United Fruit Coy, welke in Suriname de opkoopster zal worden der bananen, aldaar met gouvernementssteun verbouwd. Vier nieuwe, speciaal voor dit transport ingerichte schepen, die de reis Paramaribo-New York in 8 à 9 dagen kunnen afleggen, zullen door K. W. I. M.

worden aangebouwd; zij moeten 15 Maart 1908 gereed zijn.

***

De firma HELLMUND & Co, sinds de oprichting, agente van den K.W.I.M., is op haar verzoek als zoodanig afgetreden. In haar plaats treedt de nieuw opgerichte „Scheepsagentuur Curaçao." De heer W. G. F. HELLMUND heeft zich bereid verklaard 't nieuwe agentschap met zijn raad en advies ter zijde te staan. Als directeur der „Scheepsagentuur" treden op de heeren H. BRUGMAN J.Ez, en H. P. DE VRIES. Als procuratiehouder dezer naamlooze vennootschap, welke voortaan ook op kan treden als agent van scheepvaartmaatschappijen en andere vennootschappen, instellingen en firma's, alsmede over zal gaan tot het drijven van andere zaken, die middelijk of onmiddelijk daarmede in verband staan, is aangesteld de Heer A. W. STATIUS MULLER.

R. S. H.

De St. Jozefs-Gezellen hebben hun ouden roem gehandhaafd.

Er is maar één roep over hun keurig spel. Hoe hoog onze verwachting ook gespannen was, zij werd nog verre door de werkelijkheid overtroffen. Alles werkte ook mede.

Een ruime, frissche zaal, tot vijf maal toe in één week gevuld met een groote menigte volks, een prachtig decoratief, historische kleedij, en uitmuntend spel, vol gevoel, leven en afwisseling, in proza en poësie, in zang en voordracht.

Wij werden medegevoerd naar Ephrata's velden, getroffen door de echt patriarchale herders van Bethlehem in hun geloovig uitzien naar den Messias.

De schitterende, plotselinge verschijning van den engel bracht een ieder in verrukking en bereidde prachtig voor tot de devote stemming welke heerschte in de grot der geboorte, stralend in glorievollen eenvoud. Decoratief, verlichting en groepeering waren hier meesterlijk. Het weelderig ingericht paleis van Herodes, diens trotsche manieren en opgeblazen zelfvergoding, het optreden der drie Koningen, het raadplegen der schriftgeleerden riepen ons terug naar oude tijden.

Bijzonder boeiend was dit gedeelte, en geheel nieuw gevonden de wijze waarop de intrigues van Herodes tot hun volle recht kwamen, omdat zij zoozeer pasten in het kader der historie. De Aanbidding van Wijzen en Herders was aangrijpend, maar de Apotheose bracht allen tot geestdrift. Men moet kunstenaar wezen van een zeer poetisch temperament om zulk een groep samen te kunnen stellen. Het stormachtig applaus was ten volle verdiend.

Moge deze uitvoering hebben medegewerkt om de nuttige vereeniging nog meer populair te maken en aan den talentvollen Directeur, Pater ST. VAN DE PAVERT eenigen steun hebben geschonken om met nog meer nut te kunnen arbeiden.

Onze Financien.

Tot ons groot genoegen verscheen reeds gisteren een statistiek van de opbrengst der middelen en inkomsten gedurende het jaar 1906 op het eiland Curaçao.

Aan belastingen werd ontvangen: *f* 353,559,11. Geraamd was: *f* 314,500 zoodat de opbrengst de raming met ruim *f* 39000 overtrof.

De belasting op den invoer bracht bijna *f* 10,000 meer op dan geraamd was, het Accijnsrecht op sterke dranken, wijn en bier *f* 20.000, meer dan was geraamd, terwijl de Inkomstenbelasting, *pro memorie* geraamd, *f* 12,439,90[5] opbracht gedurende de laatste zeven maanden van het afgeloopen jaar. Voor de Weerbaarheid, eveneens *pro memorie* geraamd, kwam nog *f* 5,925,44 in.

De belasting op grondeigendommen bracht bijna *f* 10,000 minder op dan geraamd was.

De Inkomsten van onderscheiden aard beliepen: *f* 91,637.31[5], of bijna *f* 20 000 boven de raming.

Aan transitrechten werd aan de Posterij *f* 12,466.86[5] betaald. De winst van de gouvernementsbank over 1905 bedroeg *f* 13,507,08[5], of *f* 5,500 meer dan was geraamd als inkomsten van de bank. De emolumenten ten kantore van den controleur der belastingen op den in-, uit- en doorvoer brachten *f* 4,425 meer op dan de raming.

Postspaarbank.

Gedurende de maand December werd ingebracht *f* 8,185,09, waarvan *f* 7,141,07 in het stadsdistrict, zoodat er nog *f* 1000 overschieten voor de buitendistricten en de eilanden. Alle buitendistricten van Curaçao zijn nu vertegenwoordigd.

2de district	*f* 23,35	bij 8	inlagen.
3de „	100	„ 1	„
4de „	2	„ 2	„
5de „	14	„ 11	„

Sterfte.

Gedurende de maand Januari stierven in het stadsdistrict 36 menschen: 29 volwassenen en 7 kinderen.

Muziek.

Woensdagavond had de aangekondigde muziekuitvoering een half uur vroeger plaats, omdat onze militairen ook zouden spelen in het Circus, waar de voorstelling om kwart voor negenen moest beginnen. Het geheele program werd toch nog afgewikkeld, tot groote voldoening der luisterende menigte. Een bijzondere vermelding verdient de cornetspeler in N°. 7 *Ständgen am Morgen*. Hij liet die mooie melodie met zeer veel gevoel en smaak goed uitkomen.

Na het slotnummer werd, ter eere onzer hooge gasten, het Colombiaansche volkslied ten gehoore gebracht, wat eerbiedig werd aangehoord terwijl de Colombiaansche matrozen hunne petten afnamen. Nadat onmiddellijk daarop ons volkslied gevolgd was, werden de muzikanten beloond door een krachtig applaus en vriendelijk uitgenoodigd het Hotel Americano even binnen te komen om gastvrij daar onthaald te worden.

Ingezonden Mededeelingen.

"Decir que la combinación de los hipofosfitos alcalinos con el aceite de hígado de bacalao es buena para el escrofulismo, la turbeculosis, los catarros crónicos, la debilidad del organismo, etc., es una redundancia en que no debo insistir.

Mas declarar que la Emulsión de Scott realiža el difisil ideal de un preparado farmacéutico estable, bello, odorifero y hasta agradable al gusto, con base de aceite de bacalao, es un acto de justicia que no puedo negar á los señores Scott y Bowne."

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

E. de Marchena Jr., (3st.); Manager of the Hospital, Naval Hospital, Arturo Meyerston y Sra., Jacoba Meyerston y Sra., Moses S. L. Maduro para Ernesto Senorti. Miguel Romeni, Laurence Haseell in care of capt. Hassel, Victor Boom, Abram Junis, Tostina Tacumberg, Calorina Haggen, T. C. Curiel, Wilhelmina Briet, Mathilda Hashet, Wilhelmina Briet, Eenita Mateiris, Isaac Nuit, Johan Senior para entregar Luis Willems, Ignacio Farias, Rene Pietersz, Alejandro Hernandez.

Officieele Berichten.

Aan den veldwachter op Aruba, J. KWARTSZ is met ingang van 1 Januari ll. een verlofsverlenging verleend van een maand.

De tijdelijke detacheering bij de brigade marechaussee van den infanterist W. LINDEMANS, op zijn verzoek, met 1 Febr. ingetrokken.

Aan den heer W. F. A. LABEGA, hoofd der O. S. te Kl. Baai op St. Martin een binnenlandsch verlof verleend van drie maanden, met vergunning om zich naar Curaçao te begeven.

De heer G. J. HASSELL, plaatsvervangend lid van den Raad van Justitie op St. Eustatius, met 1 Maart voor twee jaren benoemd tot Rechter-Commissaris, belast met de instructie van strafzaken bij dien Raad.

Met 1 Febr. de infanterist eerste klasse, W. H. ERKENS, tijdelijk gedetacheerd bij de brigade marechaussee.

Aan Dr. MORGAN GRIFFITH, wiens tijdelijke benoeming als Gouvernements-geneesheer op St. Eustatius tijdelijk is verlengd, binnenlandsch verlof verleend van hoogstens 3 maanden met vergunning dien verloftijd in de V. S. van Noord-Amerika door te brengen.

De heer TH. VAN DER LINDE, tijdelijk werkzaam bij den recherchedienst op Curaçao, met 1 Febr. tijdelijk overgeplaatst naar de Administratie van financiën.

Den heer H. J. BEAUJON, gezaghebber van Saba, wegens gezondheidsredenen, een binnenlandsch verlof verleend van drie maanden met vergunning dien tijd op Curaçao door te brengen.

De heer J. S. P. Thielen, Ontvanger, tevens Ambtenaar van het O. M. op Bonaire, tijdelijk belast met het Gezaghebberschap over Saba.

Advertentien.

Het Bestuur der Groep:

Nederlandsche Antillen van het A. N. V.

maakt bekend dat een gezamenlijk bedrag van

500 Gld.

beschikbaar gesteld zal worden voor jongelieden van de eilanden Bonaire, Aruba, Saba, St Martin en St. Eustatius, ten einde deze jongelieden, nadat zij op hun eiland lager onderwijs hebben genoten, door eene

Tegemoetkoming

in de gelegenheid te stellen op Curaçao uitgebreider onderwijs te kunnen gaan genieten.

Ouders of voogden, die hun zoon of pupil voor deze beurs in aanmerking wenschen te brengen, worden verzocht zich daartoe vóór den 1°. Mei a. s. schriftelijk te wenden tot den Groepssecretaris.

De aanvragen moeten vergezeld gaan van de noodige inlichtingen omtrent de jongelieden, zooals: leeftijd, welk onderwijs reeds genoten is, welke school op Curaçao zij wenschen te volgen (openbare of bijzondere school), welk bedrag men zelf voor de opvoeding van zijn zoon of pupil beschikbaar heeft en welk bedrag daarbij als tegemoetkoming wordt verlangd, enz.

Uit de opgegeven jongelieden, zal eene keuze van meerderen gedaan worden. Verdere inlichtingen worden verstrekt door de vertegenwoordigers op de eilanden.

Willemstad 15 Januari 1907

Namens het Groepsbestuur,

de Voorzitter: MORDY C. HENRIQUEZ

de Secretaris: J. A. SNIJDES JR.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1906.	Philad.	Marcb.	Carcas.	Zulia.	Philad.	Marcb
Vertrekt van NEW-YORK	Jan. 19	Jan. 26	Feb. 2	Feb. 9	Feb. 16	Feb. 23
Komt aan te SAN JUAN	24		7		21	
Vertrekt van ,,	25		8		22	
Doet CURAÇAO aan	27		10		24	
Komt aan te LA GUAIRA	28	Feb. 2	11	16	25	Mrt. 2
Vertrekt van ,,	30	3	13	17	27	3
Komt aan te PTO. CABELLO	31		14		28	
Vertrekt van ,,	Feb. 1		15		Mrt. 1	
Komt aan te CURAÇAO	2	4	16	18	2	4
Vertrekt van ,,	3	11	17	25	3	11
Doet LA GUAIRA aan	4		18		4	
,, PONCE ,,		13		27		13
,, SAN JUAN ,,	6		20		6	
Komt aan te NEW-YORK	11	18	25	Mrt 5	11	19

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Marcb.	Merida	Zulia	Merida	Marcb
Vertrekt van CURAÇAO	Jan. 28	Feb. 4	Feb. 11	Feb. 18	Feb. 25	Oct. 4
Komt aan te MARACAIBO	29	5	12	19	26	5
Vertrekt van ,,	Feb 1	9	15	23	Mrt 1	9
Komt aan te CURAÇAO	2	10	16	24	2	10

Drukker:

ALFREDO F SANTIAGO